КОНСУЛТАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ	
1. ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНСУЛТАЦИЯТА	
1.1.	**Въведение:** Министерство на икономиката и индустрията организира обществена консултация по реда на Раздел V от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието по проект на Закон за потребителския кредит.
1.2.	**Цели на консултацията:** Чрез обществената консултация се канят всички заинтересовани страни да дадат отговори и коментари по въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО, отчитайки съществуващите проблеми в прилагане на действащия Закон за потребителския кредит и намирането на възможните решения. Основна цел на консултацията е на най-ранен етап от процеса по формулиране на определени варианти на действие и разработване на различни подходи за осъществяване на възможните политики да се получи обратна връзка и да се съберат достатъчно данни, информация, предложения и становища от заинтересованите страни относно очакваните ефекти от регулаторна промяна в обществените отношения, свързани с потребителското кредитиране. Обществената консултация би имала съществен принос при осъществяване оценката на въздействието и за изработване на проекта на нормативен акт, включително при избор на законодателни решения по отношение на различните опции, предвидени в Директивата. Включването в новата уредба на всички опции, предоставени от Директива (ЕС) 2023/2225 носи риск за България да се отклони от средното за ЕС ниво на развитие на законодателството за защита на потребителите, а в страната да се създадат условия за развитие на нехарактерни практики, които от една страна могат да създадат повече рискове за потребителите, а от друга, да създадат ненужна административна тежест за представителите на бизнеса. Предмет на обществената консултация са тези опции, предоставени от Директива (ЕС) 2023/2225, които ще имат най-голям ефект за защита на потребителите, без да създават ненужна тежест за бизнеса.
1.3.	**Консултационен процес:** Настоящата консултация е част от работата по изготвяне на цялостна предварителна оценка на въздействие на проект на нов Закон за потребителския кредит и ще приключи най-късно на етапа на оценка и сравнение на вариантите по количествено и качествено измерение на всички значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия. Консултацията не замества обществените консултации по реда на чл. 26 от Закона за нормативни актове, съгласно който в процеса по изработване на проект на нормативен акт се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица. Консултационният документ ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на страницата на Министерство на икономиката и индустрията за периода на консултацията. Обществената консултация се открива за срок от 14 (четиринадесет) дни от датата

	на публикуването. Участието или неучастието в настоящата консултация не ограничава възможността на заинтересованите лица за участие в задължителните обществени консултации преди внасяне на законопроекта в Министерския съвет.
1.4.	**Относими документи и нормативни актове:** Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО (ОВ L 2023/2225, 30.10.2023 г.) Закон за потребителския кредит (ДВ, бр. 18 от 5.03.2010 г, посл. изм. бр. 70 от 20.08.2024 г.) План за действие за 2025 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в ЕС, приет с Решение № 63 от 12.02.2025 г.; Програма за управление на Република България за периода 2025-2029 г., приета с Решение № 91 от 24.02.2025 г.

2. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Проектът на нов Закон за потребителския кредит цели да транспонира Директива (ЕС) 2023/2225 относно договорите за потребителски кредити в българското законодателство, като отменя действащата Директива 2008/48/ЕО. Новата директива адаптира правната рамка към съвременните форми на кредитиране, включително онлайн платформите, разсрочено плащане и др. като повишава защитата на потребителите и улеснява развитието на кредитния пазар.

През последните години финансовите услуги претърпяха сериозна трансформация вследствие на цифровизацията и технологичния напредък. Кредитните продукти вече се предлагат масово онлайн чрез изцяло дигитализирани процеси. Нови участници като финтех компании, онлайн платформи и търговци, предлагащи кредити при покупка на стоки и услуги, навлизат активно на пазара. Потребителите, които кандидатстват за кредит чрез онлайн платформи трудно се ориентират дали платформата действа като кредитор или кредитен посредник. Все по-популярни стават модели като „купи сега, плати по-късно“, които позволяват разсрочено плащане без първоначални лихви. Тези промени крият нови рискове за потребителите. Предоставяната преддоговорна информация често пъти е неясна или непълна, което затруднява информирания избор на потребителите. Нараства използването на агресивни търговски практики, заблуждаващи реклами за кредит и предоставяне на допълнителни продукти без изричното съгласие на потребителите. Краткосрочни заеми с високи лихви и използването на автоматизирани решения за извършване на оценка на кредитоспособност на потребителите увеличават риска от свръхзадлъжнялост и злоупотреба с лични данни. Освен това, липсата на регулация върху новите участници на пазара и недостатъчната финансова грамотност на потребителите допълнително задълбочават проблема. Често липсва адекватна оценка на финансовото състояние на клиента, което води до отпускане на неподходящи кредити. Бързата цифровизация предоставя нови възможности, но също така налага необходимостта от допълнително регулиране за гарантиране на прозрачност и защита на потребителите.

Анализът на действащия Закон за потребителския кредит показва, че той не отговаря на новите икономически, технологични и социални реалности. За да се осигури висока степен на защита и съвременно регулиране на потребителското кредитиране в ЕС, са необходими съществени промени.

Основните изменения включват:

- увеличава се горната граница на кредитите за които ще се прилагат разпоредбите;
- в обхвата на директивата са включени нови кредитни продукти, включително и кредити под формата на разсрочено плащане, предоставени от доставчик на стоки или услуги, със срок на изплащане над 50 дни от доставката на стоката или услугата;
- по-строги изисквания за предоставяне на ясна и разбираема преддоговорна информация без информационно претоварване;
- по строги изисквания относно рекламата на кредитни продукти (забрана за заблуждаваща реклама и заблуждаващи търговски съобщения; изисквания към съдържанието на информацията в рекламата за кредит; възможност за забрана на реклами, които подвеждат и подтикват потребителите към вземане на необмислени решения);
- ясно разграничаване на практиките на обвързване от пакетните продажби и забрана за използване на практики на обвързване (забрана на обвързаните продажби, освен ако не носят ясна полза за потребителя);
- забрана за използване на изведено по подразбиране съгласие на потребителите за сключване на договор за кредит или за закупуване на допълнителни услуги :
- задължение за кредиторите да извършват задълбочена оценка на кредитоспособността на потребителите;
- по високи изисквания за извършване на оценка на кредитоспособността на потребителя: (предоставянето на кредит е възможно само при положителна оценка на кредитоспособността на потребителя; право на потребителите да получат човешка намеса в случаите на автоматизирано обработване на техните лични данни при извършване на оценката на кредитоспособността);
- задължение за предприемане на мерки за предотвратяване на свръхзадлъжнялост на потребителите;
- разрешение за извършване на дейност, регистрация и надзор за всички кредитори и кредитни посредници, в т.ч. и тези, действащи в спомагателно качество.

Затова е необходимо въвеждането на нова правна уредба, съобразена с изискванията на Директива (ЕС) 2023/2225, като се отменят съществуващите разпоредби. Предлаганите промени целят да създадат обща регулаторна рамка за всички участници на пазара, гарантираща висока защита на потребителите, прозрачност, стабилност и лоялна конкуренция чрез балансиран подход.

3. ВЪПРОСИ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

Предложения и коментари по основните направления, посочени в проекта и отразени във въпросника, който е неразделна част от този документ.

4. ДОКУМЕНТИ, СЪПЪТСТВАЩИ КОНСУЛТАЦИЯТА

Въпросник относно оценка на въздействието на проект на Закон за потребителския кредит.